

‘Tygo, dan geef je nu Daniël zijn vork terug. Je hebt zelf een vork.’

‘Die is vies.’

‘Dan moet je er niet mee in je haar zitten.’

‘Schat, geef dat joch gewoon een schone vork.’

‘O, dus ik moet hem maar altijd zijn zin geven? Is dat het?’

De vader laat zijn krant zakken. ‘Niet altijd, nee. Maar misschien nu even wel.’

De moeder balt een vuist en zuigt een vloek naar binnen. Die pedante woordspelletjes van hem soms. Die denigrerende toon.

Daniël kijkt rustig toe terwijl zijn ouders onderhandelen met zijn oudere broer. Hij lijkt zich niet druk te maken over de afloop. Zijn handen liggen aan weerskanten van zijn bord, hij zit rechtop, stoel netjes aangeschoven. De moeder, Millie, ziet hem naar Tygo kijken en in zijn kalme blik ziet ze tot haar schrik wat ze zelf de laatste tijd zo vaak voelt. Alsof Tygo een andere diersoort is, verwant aan de mens maar op bepaalde, cruciale punten afwijkend.

Het verwondert haar iedere dag, hoe haar tweede kind in alle opzichten zoveel beter gelukt is dan haar

eerste. Het lijkt of haar lichaam bij Tygo nog niet helemaal voorbereid was op de taak. Het linkeroog dat licht loenst, de bruine bos krullen iets te compact en hoog op het hoofd, het net gewisselde gebit dat scheef naar buiten groeit. En dan Daniël, met het sluike blonde haar, de heldere blauwe ogen, de vrouwelijke verfijning van zijn gelaatstrekken. Vergeleken bij zijn vijfjarige broertje lijkt Tygo een ruwe schets, een proefversie.

De vader, Mark, probeert de fysieke aanpak. Hij trekt de vork uit Tygo's hand, loopt om de tafel en geeft hem aan Daniël. Die bedankt met een beleefd knikje. Vervolgens pakt Mark Tygo's vork van de vloer, laat hem in de gootsteen vallen, haalt een schone vork uit de besteklade, loopt terug naar de eettafel en maakt een sarcastisch toneelstukje van het overhandigen. Maar Tygo zit onderuitgezakt in zijn stoel en loert met duistere blik naar zijn broertje.

‘Hier maatje, schone vork,’ zegt hij.

Tygo negeert hem.

‘Oké, als je hem wil: hij ligt hier.’

Mark gaat zitten. Op dat moment staat Tygo op, loopt naar zijn broertje en slaat hem in het gezicht. Een stilte waarin niemand in staat is te reageren.

En dan Millie: ‘Wel god-ver-domme.’

Daniël begint te huilen. Millie grijpt Tygo bij zijn bovenarm en trekt hem in de richting van de huiskamerdeur, naar de gang, naar de trap, omhoog naar zijn kamer. Het kind schopt en scheldt. Ze zet hem naast zich op bed en houdt een paar tellen haar handen op zijn schouders. De afstand tot zijn broer lijkt te helpen: Tygo is zichtbaar kalmer en dat kalmeert Millie zelf ook. Ze heeft spijt van de krachtterm, ook al kan ze zich voorhouden dat hij voortkwam uit schrik.

De jongen kijkt haar met zo'n hartverscheurende angst aan dat ze hem wil omhelzen en kussen.

'Lieverd, dit kan toch niet,' zegt ze.

Tygo spuugt haar in het gezicht.

Ze deinst zo snel terug dat ze half van het bed valt. Ze weet zich nog net aan het *Star Wars*-dekbed vast te grijpen waardoor ze ongemakkelijk tegen het bed aan hangt. Een schuimsliert bungelt van haar neus. Millie krabbelt overeind en veegt de fluim van haar neus en bovenlip.

'Kijk mij aan.' Maar als het kind gehoorzaamt weet ze niet hoe ze verder moet. Wat is de juiste reactie? Rustig met hem praten lijkt uitgesloten, ze moet zich nu te veel beheersen om hem niet fysiek te corrigeren. Toch ziet ze weinig heil in een tik voor de billen. Niet dat ze afkerig is van het idee, maar omdat ze bang is dat het de situatie zal doen escaleren. Het is maar al te eenvoudig voor te stellen dat één klap zou leiden tot meer.

Uiteindelijk draait ze zich om en verlaat zwijgend de kamer.

Tegen tienem liggen ze in bed, Mark met zijn arm om Millies schouder geslagen, zij met haar hoofd en een hand op zijn borst.

'Ik wist het op een gegeven moment echt niet meer,' zegt ze.

Mark zwijgt.

Ze interpreteert dit als kritiek. 'Had jij het anders gedaan?' Ze slikt het verwijtende woord 'dan' in. Ze is doodmoe.

'Ik zei toch al dat ik het ook niet wist,' zegt Mark en rolt van haar weg.

Het duurt heel lang voor ze in slaap valt. In het don-

ker van de slaapkamer, in het donker achter haar ogen, daar groeien haar kleine dagelijkse problemen uit tot enorme, allesoverschaduwende monsters.

Zo'n ruzie als vandaag, iedere ouder van twee of meer kinderen zal zoiets wel een keer meemaken. En als ze er met een andere ouder over komt te spreken, dan moet ze dit met rollende ogen en een gemaakt vermoede zucht kunnen weglachen. Zo gaat dat. Waarom voelt ze dat dan niet? Of voelt niemand dit? Meer en meer, naarmate incident zich op crisis stapelt, heeft ze het idee dat alles wat ouders als normaal beschouwen onaangenaam is. Als je ze hoort zeggen van ja, dat hoort er nu eenmaal bij of ja, die van mij zijn echte nachtbrakertjes, slaaprovertjes, bloed-onder-mijn-nagels-vandaan-halertjes; is dat niet simpelweg een lacherige laag die wanhoop en angst maskeert? Is dat het ultieme taboe van het ouderschap, dat niemand ervan geniet, maar dat iedereen doet alsof omdat de sociale conventie het dicteert?

Mark en zij zijn nu elf jaar getrouwd. Tygo kwam vier jaar later. Wat voelde ze toen ze twee jaar later opnieuw zwanger bleek? Het lijkt ongeoorloofd dit soort vragen te stellen. Je krijgt een kind! In jouw lichaam groeit een nieuw leven, de belichaming van een toekomst vol hoop en geluk. Dat is een voorrecht, een vervulling van je bestaan als vrouw en als mens. Dan mag je niet iedere dag vrezen dat het volgende kind een tweede Tygo zal zijn. Maar het tweede kind bleek Daniël.

De monsters verschrompelen niet in het zonlicht. Ze achtervolgen haar de dag in. Mark is snel vertrokken, kus op haar hoofd, hij is blij dat hij aan het werk kan zodat hij dit werk een paar uur kan laten rusten. Wan-

neer ze haar zoons naar school brengt klinken hun eisen en kreten dof en veraf en ebben uiteindelijk weg als ze doorhebben dat mama er met haar hoofd niet bij is. Tegen de tijd dat ze weer bij school staat om de jongens op te halen, werpen de monsters zulke enorme schaduwen dat het lijkt of de avond uren te vroeg valt.

De moeder naast haar bijt op haar nagels. Ze is twee weken geleden gestopt met roken. Millie besluit haar in vertrouwen te nemen. Sandra heeft er ook twee, weliswaar een jongen en een meisje en het verschil in leeftijd is groter, maar zij heeft natuurlijk ook wel eens zo'n situatie aan de hand gehad. De monsters kwijlen en grommen. De moeder zal haar berispen omdat ze niet in staat is een standaardruzietje te sussen. Of erger nog, Sandra zal zorgelijk fronsen en haar vragen waarom ze niet weet hoe ze hiermee moet omgaan. Haar ouders hebben toch gewoon het Gesprek met haar gehad, de overdracht van de oeroude kennis, de essentiële informatie over het grootbrengen van kinderen?

De logica van deze veronderstelling doet haar wankelen. Natuurlijk heeft iemand op een gegeven moment gezegd: het opvoeden van kinderen is te belangrijk om het aan amateurs over te laten. Van ieder nieuw mens is een deel van de toekomst van de mensheid afhankelijk. Er moeten protocollen worden opgesteld. Ouders moeten weten hoe ze moeten handelen. En inmiddels zouden alle mogelijke combinaties en scenario's toch al een keer zijn waargenomen en geregistreerd? Als mijn kind dit vraagt, antwoord ik dat. Als mijn kind dit doet, reageer ik zo. Als mijn kind mijn andere kind slaat, als hij mij in mijn gezicht spuugt, dan is dit de juiste reactie. Het Grootboek voor het Kind.

‘Wij gebruiken een dreigbed,’ zegt Sandra. Haar

handen hebben geen moment rust. Ze blaast in haar palmen, wrijft ze tegen elkaar, vouwt haar armen tegen haar borst. Alles om haar vingers af te leiden van het idee dat ze een sigaret moeten vasthouden.

Millies online zoektocht had al aardig wat opvoedkundige tips opgeleverd, van verstandig tot knots tot mogelijk strafbaar, maar ze weet vrij zeker dat ze dit woord niet is tegengekomen. Het klinkt kinky, als iets uit een sm-scenario.

‘Het is eigenlijk een soort van time-outplek. Dus als een van de twee het te bont maakt, mogen ze even op het bed gaan zitten.’

Achtereenvolgens door haar verbeelding tegen een scherm in haar hoofd geprojecteerd: een kale spiraal waar het kind tien minuten op moet zitten, met rode krullende striemen tot gevolg; een smerig matras in de hoek van een kelder, het kind met de handjes om de opgetrokken knieën gevouwen terwijl in de schaduwen ongedierte snuffelt; het bed als plek voor conditionering, waar het kind moet zitten, waarboven de ouder torent en het vermanend toespreekt, net zolang tot alleen al het noemen van het bed genoeg is om een ruzie de kop in te drukken.

‘Het is niet strikt genomen een bed. Ik bedoel, het is wel een bed maar...’

Sandra lijkt het verhaal opzettelijk te traineren en Millie bijt op haar lip. Het is bijna halfvier, zo meteen gaan de deuren open en dan is het gedaan met de relatieve rust van de afgelopen uren, iedere opgespaarde kilojoule energie zal binnen een paar minuten weer volledig zijn verbrand. Ze heeft een antwoord nodig. Tot dit moment, nu ze tranen in haar ogen voelt, heeft ze niet geweten hoe hevig ze naar dat antwoord verlangt.

Ze knippert en ademt diep in, maar Sandra merkt niets, zij bekijkt haar vingers, ontdekt een velletje en trekt het los met haar tanden, dan is ze zich weer bewust van wat ze doet en vouwt haar armen over elkaar.

‘Het is een oud poppenbedje. Heel simpel ding. Ongeveer tachtig bij veertig. Het is echt antiek’, alsof dat de zaak vergoelijkt. ‘Mijn oma heeft er nog mee gespeeld. Het had oorspronkelijk van die afhangerende gordijnen erboven, weet je wel?’

‘En dan moeten ze op dat bedje gaan zitten.’

Millies stem schudt en kraakt als een oud ledikant. Sandra hoort het ook.

‘Hé, wat is er?’

Millie schudt het hoofd, geërgerd, en dept met haar vingertoppen onder en naast haar ogen. Ze wil niet dat ze rood worden. Daniël ziet dat soort dingen. Sandra’s troostend bedoelde hand op haar arm is eigenlijk onverdraaglijk. Ze heeft geen zin om zichzelf nog meer voor gek te zetten.

‘Meestal maar een paar minuutjes. En dan is iedereen weer afgekoeld.’

De deuren gaan open en de meute komt naar buiten, joelend, kletsend, rennend. Daniël ziet zijn moeder direct en komt naar haar toe, een brede glimlach op zijn bleke gezichtje. De klap die Tygo hem heeft verkocht lijkt nog zichtbaar, maar dat moet haar verbeelding zijn. Tygo komt achter hem aan gesjokt, blik op zijn schoenen gericht. Sandra grijnst naar Daniël. Ze geven elkaar een boks.

‘Hoe was het vandaag,’ vraagt Millie.

‘Goed.’

Tygo zwijgt.

‘Nog iets bijzonders gebeurd.’

Daniëls schouderophalen, zo'n prachtig universeel jongetjesgebaar, doet haar ogen opnieuw prikken. Ze slikt een paar keer, denkt aan nucleaire oorlog en de tranen ebben weg.

'Hé, normaal is Becky net zo snel als jij,' zegt Sandra. Ze gaat op haar tenen staan om de deuren beter te zien, maar er komen geen kinderen meer naar buiten. 'Ik loop even naar binnen. Misschien heeft ze klassendienst.'

'Wij gaan alvast, oké?'

Sandra steekt een hand op en Millie wacht tot ze de moeder het gebouw in ziet verdwijnen.

Dan legt ze een hand op de hoofden van haar zoons, draait de hand naar links, Daniël giechelt, en zo stuurt ze hen de straat op, richting huis. Tijdens de wandeling zwijgen ze. Als ze alleen met Daniël is koestert ze die stilte. Nu voelt het geforceerd, opgelegd door haar oudste zoon.

Ze brengt Mark een biertje en vertelt over haar gesprek met Sandra. Hij neemt een slok en houdt zijn blik op de televisie gericht. Zijn gezicht verschiet van kleur met het verspringen van het tv-beeld.

'Je denkt toch niet dat zoiets werkt bij ons. Tygo krijg je met geen vier paarden vooruit als hij boos is. Laat staan dat hij stil op een bed gaat zitten.' Onmiskenbaar trots op de halsstarrigheid van zijn oudste. Dat vertedert haar enigszins. 'En Daniël zal je alleen maar uitlachen. Nee, niet uitlachen. Misschien dat hij je spottend zal aankijken.'

Hij drinkt en kijkt haar nog steeds niet aan, maar aan de manier waarop hij dat doet kan ze zien dat hij nadenkt over zijn volgende zin.

‘Je hebt niet zoveel met Tygo,’ zegt hij uiteindelijk. ‘Je trekt meer naar Daniël. En hij naar jou.’

Zijn stelligheid dwingt haar antwoord in een formeel gareel. Hij is kwaad, waarom weet ze niet precies, zij is degene die een oplossing probeert te vinden, en ze heeft geen zin om zich door zijn humeur een ruzie in te laten lokken.

‘Het is normaal dat je met de een meer affiniteit hebt dan met de ander,’ zegt ze. ‘Dat geldt voor iedereen.’

‘Komt dan mooi uit dat ik die affiniteit niet ook met Daniël heb. Anders zag het er voor Tygo wel heel droevig uit.’

Hij neemt weer een lange slok en wanneer ze elkaar uiteindelijk aankijken, heeft hij zo’n kinderlijk boze frons op zijn gezicht dat haar stemming omslaat. Ze giechelt. Ze zet haar glas op tafel en gaat bij hem op schoot zitten. Kust zijn oor en zijn hals. Voelt zijn handen langs haar zij wrijven. Ze zucht.

‘We kunnen het toch proberen. Zo’n dreigbed. Een rustpunt. Het kan geen kwaad. Of het werkt wel en dan fijn. Of het werkt niet en dan verzinnen we iets anders. Oké?’

Kus op zijn wang, in zijn mondhoek, op zijn bovenlip, klein likje met het puntje van haar tong. Zijn handen glijden van haar zij over haar buik, naar haar borsten. Het tintelt in haar onderbuik. Ze opent haar blouse en tilt haar borsten uit de cups van haar bh. Hij sluit een gretige mond om haar tepel en zuigt.

‘Mama, ik kan niet slapen.’

Meteen is ze van zijn schoot, met een hand houdt ze haar blouse bijeen.

‘Kut,’ mompelt Mark. Teleurstelling en begeerte in één woord.

‘Wat is er dan liefde?’

‘Tygo wil bij me in bed en dat wil ik niet.’

Millie staat op en knoopt haar blouse dicht.

‘Ik ga wel,’ zegt Mark, springt van de bank en kust haar op de wang. Geeft een kneepje in haar borst, onder de stof van de blouse nog altijd uit de cup. ‘Ben zo terug.’

Hij volgt zijn zoon naar boven. Ze kijkt hen na, hoort de wattige klanken van een gedempt gesprek, daarna één paar voeten dat Daniëls kamer verlaat: waarschijnlijk heeft hij Tygo op zijn nek. Daarna gaat aan het eind van de gang een deur open en dicht en dan iets wat klinkt als een beladen stilte.

Tygo blijft niet zitten, Daniël lacht je uit. Moet dat dan de reden zijn om het niet te proberen? Mark biedt ook geen alternatieven. De manier waarop hij steeds vaker een plan afschiet zonder er iets voor in de plaats te stellen, geeft haar soms het idee dat hij het heeft opgegeven, dat hij geen zin meer heeft te proberen de jongens te helpen. Of dat hij denkt dat het geen zin meer heeft de jongens te helpen. Op een dag zal hij haar zeggen dat hij het toch niet aankan, dat hij van de jongens houdt, echt, maar dat hij de energie en de wil mist om steeds maar weer en opnieuw en opnieuw.

En een deel van haar zou het begrijpen ook. Dat is nog het ergste. Toen gisteravond Daniël in ademloze tranen naar haar toe kwam omdat Tygo zijn favoriete beker had stukgegooid, en Tygo schreeuwde dat het niet zijn schuld was, hij had er alleen maar even naar willen kijken, en zij probeerde te sussen en te paaïen, was er een stemmetje dat zei: fuck it. Wat voor nut heeft dit? Misschien nog hooguit vijftien jaar broederstrijd en dan? Gaan ze het huis uit en ben ik de vijftig